

Minister dr. Žiga Turk, to ni resno!

Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport (v nadaljevanju: MIZKŠ) je sredi poletja 2012 poslalo direktorjem javnih zavodov za vzgojo in izobraževanje RS, med temi tudi direktorju Andragoškega centra Slovenije (v nadaljevanju: ACS), (nedatirano, nenaslovljeno in nepodpisano) besedilo, ki naj bi bilo podlaga za pripravo končnega predloga za ustanovitev Instituta za razvoj vzgoje in izobraževanja – Instituta Blaža Kumerdeja (v nadaljevanju IBK); ta naj bi združil do zdaj samostojne javne zavode na področju vzgoje in izobraževanja v RS, med temi tudi ACS. Predloženemu dokumentu manjkajo pomembni podatki o njegovem nastanku. Ni navedeno, kdo so njegovi avtorji, niti kdo ga je izdal (lahko pa sklepamo, da ste ga je pripravili na MIZKŠ). Med razlogi in cilji ustanavljanja novega krovnega zavoda se omenja »večja učinkovitost, racionalizacija ...«, a ni podatka, na podlagi kakšne analize in podatkov temelji ta trditev. Ni strokovne analize o stanju javnih zavodov, kakovosti strokovne realizacije nalog, kazalnikov, iz katerih bi bilo to razvidno; podatkov o kadrovski in finančni učinkovitosti. Za opredelitev ciljev, kot so izboljšanje kakovosti dela, vodenja, doseganje sinergije in učinkovitosti na posameznih prioritarnih nalogah, izboljšanje finančne učinkovitosti itn., bi bile potrebne ustrezne analitične podlage. Teh dokument nikjer ne navaja. Kako naj ga javni zavodi, ki naj bi se združili, jemljejo resno?

Asociacije za izobraževanje odraslih odločno protestiramo proti takšnemu – internemu, zaprtemu – načinu obravnavanja javnih zavodov na področju vzgoje in izobraževanja v RS. Ne glede na to vam sporočamo naše ugotovitve in stališča o predloženem dokumentu in predvideni ustanovitvi omenjenega instituta.

1. Javni zavodi, kot pove že njihova opredelitev, so javna zadeva in je obravnavana o njihovi reorganizaciji v interesu vseh, ki delujemo na področju vzgoje in izobraževanja v Sloveniji. Kakršne koli spremembe na tem področju, ki jih želi predložiti resorno ministrstvo – MIZKŠ, nikakor ne morejo biti interna zadeva, o kateri bi se dogovarjali s predstavniki MIZKŠ le direktorji javnih zavodov, temveč je vprašanje, ki zadeva vse, ki delujemo na tem področju. Poleg ustanov in posameznikov, ki se s tem področjem ukvarjajo teoretično in praktično (visokošolski učitelji in raziskovalci, izvajalci in organizatorji izobraževanja itn.), smo to tudi ali predvsem nevladne organizacije – društva in združenja; na področju izobraževanja odraslih so to: Andragoško društvo Slovenije, Zveza ljudskih univerz Slovenije, Društvo za izobraževanje odraslih v srednjih šolah – DOIO, G. I. Z. – Združenje izobraževalnih institucij, Skupnost za izobraževanje odraslih v Zvezi srednjih šol, Društvo za izobraževanje za tretje življenjske obdobje.

2. Na podlagi zgoraj navedenih utemeljitev zavračamo dokument, ki ga MIZKŠ ni dalo v javno obravnavo. S tem seveda ne

3. pristajamo na kakršne koli ukrepe, ki bi jih MIZKŠ želelo predlagati ali izpeljevati na njegovi podlagi.

Naše ugotovitve in stališča o predloženem dokumentu in predvideni ustanovitvi združenega instituta so:

– Povezovanje javnih zavodov v predvideni, na novo ustanovljeni združeni institut, pri tem je v ospredju našega zanimanja Andragoški center Slovenije, pomeni ukinitve celovitosti dosedanje-

ga delovanja ACS ter vsebinsko in organizacijsko razdelitev na enote po funkcionalni namembnosti (razvoj, svetovanje in spremljanje, evalvacije in raziskave, podpora), ne glede na specifično področje izobraževanja (otroci in mladina – odrasli; splošno – poklicno izobraževanje; formalno – neformalno izobraževanje itn.). S tem se razbije vsebinska celovitost sistemskega obravnavanja izobraževanja odraslih, seveda pa to pomeni tudi razpršitev strokovnjakov za izobraževanje odraslih, ki zdaj delajo v ACS, na vsebinsko različna področja in slabitev njihove povezanosti z andragoško stroko in njenimi razvojnimi potrebami;

– Takšen razkroj edine slovenske nacionalne razvojno-raziskovalne ustanove za področje izobraževanja odraslih in andragogike je v popolnem nasprotju z dobro premišljeno ustanovitvijo Andragoškega centra Slovenije, s katero je Vlada RS leta 1991 postavila temelje za sistematičen razvoj stroke in prakse izobraževanja odraslih v Sloveniji. Tako je bilo omogočeno, da že dvajset let celostno pristopamo k razvoju sistema izobraževanja odraslih z raziskovanjem, analiziranjem stanja, razvijanjem novih modelov, pristopov, oblik in metod ter njihovim prenosom v prakso, kjer se ponovno spremlja, evalvira, analizira in nenehno posodablja. Z drobljenjem in razdruževanjem teh področij bi bistveno oslabili delo na področju izobraževanja odraslih in povzročili vnovično razpršitev dobro delujoče in uigrane skupine strokovnjakov. Razbili bi komaj ustvarjeno in že utečeno povezanost vsebinskih področij, ki se je izoblikovala v ACS v dvajsetih letih njegovega delovanja. Ne trdimo, da smo z doseženim zadovoljni, saj bi ob večji podpori politike za ustrezno sistemsko ureditev izobraževanja odraslih lahko dosegli več, a je napredek v primerjavi s preteklostjo očitno.

– Vse v predlogu MIZKŠ navedene cilje udejanja ACS na svoj specifičen način, s katerim dosega: učinkovitost razvojnega dela; kakovost; racionalnost ter preglednost organizacijskega in finančnega ter administrativno-tehničnega delovanja; sinergičnost učinkov, promocijo izobraževanja odraslih. Ima vizijo, osredinjen je na bistvena razvojna področja, njegova dejavnost se ne podvaja z drugimi področji in segmenti vzgojno-izobraževalne dejavnosti. Se pa povezuje z njimi, kadar je to potrebno in smotno. Opravlja vse temeljne naloge in se tudi sam ravna po strateških usmeritvah, ki so našete v predlogu MIZKŠ za ustanovitev IBK. Tudi za ACS je poslanstvo »dvig kakovosti vzgoje in izobraževanja v Sloveniji«.

– IBK pa je, za razliko od ACS, prvenstveno k šolski obravnavi otrok in mladine usmerjena ustanova. Besedilo vsebuje za to prepričljive dokaze: je ali naj postane »osrednja razvojna ustanova na področju šolstva«, njegovo področje delovanja je »pedagoška praksa«, usmerjen je v izboljševanje »kakovosti šolskega sistema«; pomagal bo razvijati »kompetence otrok in mladih«; udeleženci izobraževanja so »učenci, dijaki, študenti«; je »inštitut za razvoj šolstva«; vodi in usmerja »otroke in mlado- stnike«; njegove naloge so »razvoj kurikula«, razvoj in implementacija »pedagoških strategij – strategij učenja in poučevanja«; njegova skrb je razvoj kakovostnega »vodenja pedagoškega dela«, ... »razvoj modernih šol«, skrbi za kakovostno »vodenje vrtcev in šol«; njegova mednarodna dejavnost je to, da se ukvarja z učenci, dijaki, učitelji v šolah v zamejstvu; njegova naloga je »informatizacija šol-

stva«. O izobraževanju odraslih govori le v enem podglavju, to je »Razvoj modelov vseživljenjskega učenja«, kjer so predvidena le štiri delovna mesta, njegov cilj pa je le »mednarodno primerljiv delež uporabnikov sistema VŽU«. Da je področje delovanja instituta predvsem »šolstvo«, je razvidno že iz predlaganega imena oz. naslova: Institut Blaža Kumerdeja; Blaž Kumerdej je bil predvsem šolski ravnatelj, nadzornik in komisar, imel je pomembno vlogo za razvoj šol in šolskega sistema na Slovenskem, izobraževalci odraslih pa se z njim nikakor ne moremo identificirati.

– Zelo očitno je, da sestavljalci dokumenta od vseh obravnavanih področij najmanj poznajo ali sploh ne poznajo delovanja ACS, da ne govorimo o tem, kako malo ali nič ne poznajo izobraževanja odraslih in andragogike. Izobraževanje odraslih enačijo z vseživljenjskim učenjem (!). Nič ne vedo o marginalnem položaju, ki ga je zmeraj imelo (in ga še ima) izobraževanje odraslih v strukturah, ki so (bile) pretežno namenjene obravnavanju šolstva ter otrok in mladine: v nekdanjem Zavodu za šolstvo, v obeh do zdaj izdanih Belih knjigah o vzgoji in izobraževanju, v Pedagoškem institutu, na Ministrstvu za šolstvo in šport in še kje.

Podpisane asociacije za izobraževanje odraslih v Sloveniji zahtevamo od MIZKŠ, da upošteva naše utemeljitve o neustreznosti združevanja ACS in izobraževanja odraslih v predlagani Institut za razvoj vzgoje in izobraževanja in to področje ter našo vodilno razvojno institucijo za področje izobraževanja odraslih izloči tudi iz morebitnih nadaljnjih konceptov združevanja javnih zavodov. Takšnim poskusom se bomo uprli z vsemi sredstvi, ki so nam na voljo! Postavlja se nam tudi vprašanje o zaupnici sekretarki na MIZKŠ, Mojci Škrinjar, ki vodi aktivnosti za združitev zavodov. Za dosego skupnih ciljev ni potrebno zavodov fizično združiti. Celovitost delovanja izobraževalnega sistema se lahko zagotovi s sodelovanjem avtonomnih in specifično delujočih subjektov, za kar je tudi odgovorno vodstveno osebje na ministrstvu.

DR. ZORAN JELENC, predsednik Andragoškega društva Slovenije

IDA SREBOTNIK, predsednica Društva organizacij za izobraževanje odraslih na Srednjih šolah
IGOR KOTNIK, sekretar Zveze ljudskih univerz Slovenije

JELKA CIUHA, predsednica G. I. Z. – Združenja izobraževalnih institucij

FANI AL-MANSOUR, predsednica Združenja srednjih šol in dijaških domov, Skupnost za izobraževanje odraslih

DR. ANA KRANJČ, predsednica Društva za izobraževanje za tretje življenjsko obdobje